

ΤΟ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Αγγελική Αθανασακοπούλου¹, Χαρίκλεια Κυριακάκη²,
Σοφία-Ειρήνη Αθανασακοπούλου³,

1. Φιλολόγος –ΜΔΕ στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση
agelikiath2009@hotmail.com
2. Φιλολόγος –ΜΔΕ στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση
hara.kyriakaki@gmail.com
3. Φιλολόγος
sophieath@hotmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η δια βίου μάθηση εμπεριέχει τη μη τυπική εκπαίδευση, την άτυπη γνώση και την υποσυνείδητη μάθηση. Στο πεδίο της δια βίου μάθησης ανήκει και η εκπαίδευση ενηλίκων. Στις τάξεις του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού (Ε.Ε.Σ) εκπαιδεύονται εθελοντές που προσφέρουν έργο σε τομείς που μπορούν να συνδεθούν με τους πυλώνες της αειφορίας. Η παρούσα εισήγηση, η οποία βασίζεται κυρίως σε ηλεκτρονική βιβλιογραφία και προσωπική παρατήρηση, επιχειρεί να προσεγγίσει την εκπαίδευση και τη δράση των εθελοντών του Ε.Ε.Σ. μέσα στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης, φανερώνοντας την αλληλεξάρτηση και την αρμονική σχέση ανάμεσα στην ευημερία της κοινωνίας, τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη της οικονομίας. Τα στοιχεία για την προσφορά του Ε.Ε.Σ. συγκεντρώθηκαν από τις επίσημες ιστοσελίδες του, καθώς οι έντυπες εκδόσεις του είναι εξαιρετικά περιορισμένες και αναφέρονται αποσπασματικά στο έργο του.

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Δια βίου Μάθηση - Εκπαίδευση Ενηλίκων

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Ενήλικοι Εθελοντές, Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, Τομείς Προσφοράς, Αειφόρος Ανάπτυξη

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η δια βίου μάθηση είναι η συνεχής, εθελοντική και αυτενεργούμενη επιδίωξη της γνώσης για προσωπικούς ή επαγγελματικούς λόγους. Αποτελεί μία από τις κορυφαίες πολιτικές προτεραιότητες σε Ευρωπαϊκό και σε διεθνές επίπεδο. Ο επίσημος ορισμός της από την Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ως εξής: «Κάθε μαθησιακή δραστηριότητα, η οποία αναλαμβάνεται καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, με σκοπό τη βελτίωση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των εφοδίων, στο πλαίσιο μιας προσωπικής, κοινωνικής οπτικής και/ή μιας οπτικής που σχετίζεται με την απασχόληση» (European Commission, Com (2001) 678).

Πρόκειται, δηλαδή, για την εξέλιξη δεξιοτήτων, γνώσεων και ικανοτήτων που εξασφαλίζουν τη συμμετοχή του πολίτη στις μαθησιακές διεργασίες. Εκτείνεται πέρα από τους τρόπους της τυπικής μάθησης, εμπεριέχοντας την αρχική και περαιτέρω εκπαίδευση και κατάρτιση μέσα από τα τυπικά, μη τυπικά και άτυπα περιβάλλοντα μάθησης. Αποκαλύπτει την έννοια μιας φυσικής διαδικασίας μάθησης και κάνει

έντονο το γεγονός ότι η μάθηση συμβαίνει σε διαφορετικά πλαίσια και με διαφορετικούς τρόπους κάθε φορά. Αναδεικνύει μαθησιακές προτάσεις και ενθαρρύνει όλους τους πολίτες να λάβουν μέρος σε αυτές. Επομένως εκτός από τα τυπικά προσόντα που έχουν αποκτηθεί (π.χ. πτυχίο, τεχνικές γνώσεις), χρειάζεται να αναπτύσσονται συνεχώς, μέσα από διαδικασίες δια βίου μάθησης, νέες δεξιότητες, όπως επικοινωνία, οργανωτικότητα, καινοτομία, ανάληψη πρωτοβουλίας, κριτική σκέψη, αφαιρετική ικανότητα, συνεργατικότητα και ικανότητα για εξεύρεση λύσεων (Rogers, 2005).

Στο πεδίο της διά βίου μάθησης ή διά βίου εκπαίδευσης εντάσσεται η Εκπαίδευση Ενηλίκων, αποτελώντας ένα μέσο μεγάλης σημασίας για την εύρεση επαγγέλματος, για την εξέλιξη μέσα στο επάγγελμα, για την αλλαγή επαγγέλματος, αλλά και για την προσωπική ανάπτυξη, την τροποποίηση της συμπεριφοράς και τον αυτοκαθορισμό του ατόμου. Ουσιαστικά με τον όρο Εκπαίδευση Ενηλίκων εννοούμε την οποιαδήποτε συστηματική μάθηση, η οποία συμβάλλει στην προσωπική ανάπτυξη των ατόμων, είτε με τη μορφή συμπλήρωσης της υποχρεωτικής τους εκπαίδευσης, είτε με τη μορφή περαιτέρω κατάρτισης.

Καθώς το ενδιαφέρον για τη γνώση μεταβάλλεται ανάλογα με τις χρονικές συγκυρίες και το κάθε θέμα μπορεί να διδάσκεται ξανά μέσα από νέες οπτικές σε όλες τις φάσεις της ζωής, η εκπαίδευση ενηλίκων αναδεικνύεται διαρκής και επαναλαμβανόμενη. Ουσιαστικό μάλιστα στόχο αποτελεί η εκπαίδευση ενηλίκων σε δεξιότητες διαχείρισης κινδύνου, στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης, όπως αυτή συντελείται στις τάξεις του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ (Ε.Ε.Σ.): ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Με πρωτοβουλία της βασίλισσας Όλγας, ιδρύθηκε ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός στις 10 Ιουνίου 1877. Η Διεθνής Επιτροπή Ερυθρού Σταυρού τον αναγνώρισε αμέσως και έτσι αποτελεί μέλος του Διεθνούς Κινήματος Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου. Το Διεθνές αυτό Κίνημα συνιστά το πιο μεγάλο ανθρωπιστικό δίκτυο σε παγκόσμια κλίμακα. Σε αυτό ανήκει η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού, η Διεθνής Ομοσπονδία Συλλόγων Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου και οι Εθνικοί Σύλλογοι με δράσεις σε 186 χώρες.

Τα πρώτα βήματα του Κινήματος εντοπίζονται το 1859. Μετά τη μάχη του Σολφερίνο ο Ερρίκος Ντυνάν κατέθεσε την πρόταση να δημιουργηθεί ένας «στρατός εθελοντών», ο οποίος θα θεωρείται ουδέτερος κατά τη διάρκεια των πολεμικών επιχειρήσεων και θα έχει ειδικό παγκόσμιο σήμα αναγνώρισης. Ο Ντυνάν πίστευε ότι ο ασθενής ή ο τραυματίας του πολέμου δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται πλέον ως στρατιώτης. Βρίσκεται, εξαιτίας της αδύναμης θέσης του, σε μια ουδέτερη κατάσταση και έχει ανάγκη από υγειονομική φροντίδα. Τέτοιες υπηρεσίες πρέπει να είναι ενσωματωμένες στις τάξεις όλων των στρατών. Στις 29 Οκτωβρίου 1863 πραγματοποιήθηκε διπλωματική συνδιάσκεψη με την παρουσία 16 χωρών, κατά τη διάρκεια της οποίας ιδρύθηκε ο Ερυθρός Σταυρός. Ένα χρόνο αργότερα 12 χώρες υπέγραψαν τη Σύμβαση της Γενεύης και μέχρι σήμερα το Κίνημα πήρε το Νόμπελ Ειρήνης τέσσερις φορές.

Ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, ο μεγαλύτερος μη κυβερνητικός οργανισμός της χώρας, παρουσιάζει έργο που στηρίζεται στη δράση εθελοντών και στην άμεση ανταπόκριση των πολιτών. Υπηρετεί τις αρχές του Κινήματος, δηλαδή τον

ανθρωπισμό, την αμεροληψία, την ουδετερότητα, την ανεξαρτησία, τον εθελοντισμό, την ενότητα και την παγκοσμιότητα. Στρέφει το ενδιαφέρον του σε ευάλωτες ομάδες και πληθυσμού όπως πρόσφυγες, ηλικιωμένους, ασθενείς, τραυματίες και ανθρώπους με οικονομικά προβλήματα. Σε περίοδο ειρήνης ανακουφίζει τα θύματα των φυσικών καταστροφών και επιδημιών. Συνεργάζεται με κρατικούς φορείς για την παροχή ανθρωπιστικού έργου. Παράλληλα, σε περίοδο πολέμου βοηθά το έργο της Στρατιωτικής Υγειονομικής Υπηρεσίας και συμπαραστέκεται σε θύματα πολέμου, αμάχους και αιχμαλώτους. Η δράση του επεκτείνεται και στο εξωτερικό, όταν το απαιτούν οι συγκυρίες. Συγκεκριμένα, συνεργάζεται με τους Εθνικούς Συλλόγους άλλων χωρών για την αποστολή διεθνούς βοήθειας (<http://www.redcross.gr/default.asp?pid=7&la=1>).

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ ΣΤΟΝ Ε.Ε.Σ.

Εθελοντές Νοσηλευτικής

Πλήθος εθελοντών στηρίζει το έργο του Τομέα Νοσηλευτικής. Η συμβολή τους είναι σημαντική, αφού έχουν παρακολουθήσει νοσηλευτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα 124 ωρών θεωρίας και 80 ωρών κλινικής άσκησης. Τα στοιχεία αναφέρουν ότι 25.000 άτομα έχουν εκπαιδευτεί μέχρι σήμερα από την ίδρυση του Ε.Ε.Σ., καθώς κάθε χρόνο παρουσιάζονται από 3.000 έως 3.500 εθελοντές. Οι Εθελοντές της Νοσηλευτικής έχουν καταθέσει την προσφορά τους τόσο σε καιρό ειρήνης, όσο και σε καιρό πολέμου εδώ και πολλά χρόνια με προσωπικές υπερβάσεις και συνέπεια. Ενισχύουν το έργο των Υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας του Τομέα. Οι υπηρεσίες που παρέχουν σε Νοσοκομεία, άσυλα ανιάτων, ειδικές κατασκηνώσεις και Γηροκομεία επιβλέπονται από το νοσηλευτικό προσωπικό του Τομέα. Η δράση τους εντοπίζεται εντός και εκτός συνόρων

(<http://www.redcross.gr/default.asp?pid=10&la=1>).

Τομέας Κοινωνικής Πρόνοιας

Ο Τομέας Κοινωνικής Πρόνοιας από το 1964 έχει σκοπό την παροχή Κοινωνικών Υπηρεσιών, σύμφωνα με τις αρχές και τη δεοντολογία της Κοινωνικής Εργασίας. Οι Υπηρεσίες του και τα προγράμματα που αναπτύσσει στελεχώνονται από κοινωνικούς λειτουργούς, επαγγελματίες άλλων ειδικοτήτων, καθώς και Εθελοντές Κοινωνικής Πρόνοιας. Ανάμεσα στους στόχους των δραστηριοτήτων του Τομέα είναι η εκπαίδευση Εθελοντών στον τομέα της Πρόνοιας και η αξιοποίηση της εθελοντικής προσφοράς. Εκπαιδευμένοι Εθελοντές στηρίζουν το έργο των Κοινωνικών Υπηρεσιών που έχουν συσταθεί ανά την επικράτεια. Αυτές συνιστούν φορείς άσκησης κοινωνικής πολιτικής στην Περιφέρεια και στελεχώνονται με κοινωνικούς λειτουργούς. Οι Περιφερειακές Κοινωνικές Υπηρεσίες δραστηριοποιούνται στους τομείς της προσέγκυσης, της εκπαίδευσης και κινητοποίησης εθελοντικών ομάδων, της κάλυψης κοινωνικών αναγκών και της ψυχοκοινωνικής στήριξης ατόμων και οικογενειών, της παρέμβασης σε καταστάσεις κρίσης, όπως φυσικές καταστροφές και μαζικές αφίξεις πληθυσμού, ανάπτυξης ειδικών προγραμμάτων για υποστήριξη ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, και οργάνωσης ειδικών εκδηλώσεων (<http://www.redcross.gr/default.asp?pid=11&la=1>)

Σαμαρείτες

Η μεγαλύτερη εθελοντική δύναμη Πρώτων Βοηθειών και Διάσωσης στην Ελλάδα είναι το Σώμα Εθελοντών Σαμαρειτών, Διασωστών και Ναυαγοσωστών του Ε.Ε.Σ.,

το οποίο δημιουργήθηκε το 1932. Παρεμβαίνει άμεσα σε περιπτώσεις φυσικών ή άλλων καταστροφών, καθώς και σε κάθε έκτακτη ανάγκη. Παρέχουν υπηρεσίες Πρώτων Βοηθειών, Προνοσοκομειακής Υποστήριξης Ζωής, υπηρεσίες Έρευνας και Διάσωσης, Ναυαγοσωστικής, Πρόληψης και Αντιμετώπισης Καταστροφών. Σε αυτό το Σώμα υπάγονται η Ομάδα Διάσωσης του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, η Σχολή Αυτοδυτών Ναυαγοσωστών και όλα τα διασωστικά οχήματα και ναυαγοσωστικά σκάφη του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού. Διαθέτει ένα δίκτυο εθελοντών 4.500 ενεργών μελών και ο μέσος όρος ηλικίας είναι το 23^ο έτος (<http://www.samarites.gr/>).

Το συγκεκριμένο τμήμα έχει το πιο ολοκληρωμένο και καταρτισμένο Τμήμα Εκπαίδευσης. Οι Εκπαιδευτές του είναι πιστοποιημένοι από τον Γερμανικό Ερυθρό Σταυρό. Παράλληλα, ενημερώνει και εκπαιδεύει τον πληθυσμό σε θέματα πρώτων βοηθειών, διάσωσης, ναυαγοσωστικής και αντιμετώπισης καταστροφών. Διαθέτουν οχήματα, πλήρως εφοδιασμένα με τον απαραίτητο υγειονομικό και τεχνικό εξοπλισμό διάσωσης για παροχή πρώτων βοηθειών, πάντα σε συνεργασία με την Πυροσβεστική, το Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας, την Ελληνική Αστυνομία, τις Λιμενικές Αρχές, την Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, τον Ελληνικό Στρατό και άλλους αρμόδιους κρατικούς φορείς (<http://www.redcross.gr/default.asp?pid=13&la=1>).

Διεύθυνση Νεότητας του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού

Κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου ιδρύθηκε η Διεύθυνση Νεότητας του Ε.Ε.Σ. Αυτή η ενέργεια ήταν αποτέλεσμα της αυθόρμητης προσφοράς των νέων για την περίθαλψη και την υποστήριξη, τόσο σε ηθικό όσο και σε υλικό επίπεδο, των παιδιών θυμάτων του πολέμου. Το 1930 το Διεθνές Συνέδριο των Βρυξελλών αναγνώρισε τη Διεύθυνση Νεότητας ως αναπόσπαστο μέρος του Ερυθρού Σταυρού. Οι δραστηριότητες της Διεύθυνσης Νεότητας του Ε.Ε.Σ. συνδέονται με κοινωνικές παροχές: ηθική και υλική υποστήριξη άπορων και πολύτεκνων οικογενειών, παιδιών με ειδικές ανάγκες, ορφανών ή εγκαταλελειμμένων παιδιών, επισκέψεις σε γηροκομεία και βοήθεια σε άτομα που έχουν ανάγκη φροντίδας, παροχή γραφικής ύλης και εξοπλισμού σε σχολεία ακριτικών περιοχών, ενίσχυση άπορων οικογενειών με είδη ρουχισμού και τρόφιμα, συγκέντρωση ειδών πρώτης ανάγκης για την ενίσχυση των πληθυσμών που πλήττονται από πολέμους ή φυσικές καταστροφές, επισκέψεις σε ορφανοτροφεία, νοσοκομεία και άλλα ιδρύματα.

Υπάρχουν επίσης δράσεις για την προστασία της υγείας και του περιβάλλοντος (π.χ. επιμορφωτικά σεμινάρια για την πρόληψη και αντιμετώπιση των ναρκωτικών, του καπνίσματος και του AIDS, διοργάνωση προγραμμάτων αιμοδοσίας και στρατολόγηση νέων αιμοδοτών, αναδασώσεις, προστασία και διατήρηση των ακτών), τον πολιτισμό (διοργάνωση σεμιναρίων και διαλέξεων με σκοπό τη διάδοση της ερυθροσταυρικής ιδέας, διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων με στόχο την καλλιέργεια φιλίας μεταξύ των μελών της Νεότητας, οργάνωση διαγωνισμών με ποικίλα θέματα, αθλητικές ομάδες, οργάνωση εκδρομών σε ιστορικούς, αρχαιολογικούς χώρους).

Στην ιστοσελίδα του Ε.Ε.Σ., στην ειδική ενότητα για τη Νεότητα, δημοσιεύεται το μηνιαίο περιοδικό «Τα Νέα των Νέων» με αναφορές στις δραστηριότητες της νεολαίας του Ερυθρού Σταυρού όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς. Αναφέρεται επίσης η δημιουργία πολιτιστικών κέντρων της Νεότητας Ε.Ε.Σ. με σκοπό τη φιλοξενία κοινωνικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων των μελών του και τις διεθνείς σχέσεις (όπως η συμμετοχή σε διεθνείς συναντήσεις και κατασκηνώσεις, με

σκοπό την ανταλλαγή ιδεών και απόψεων για την ανάπτυξη νέων προγραμμάτων, αλλά και τη δημιουργία πνεύματος φιλίας μεταξύ των νέων από διάφορες χώρες). Προβάλλεται η διεθνής διάκριση της Νεότητας Ε.Ε.Σ. με την εκλογή της ως μέλος της επιτροπής Νεότητας της Ομοσπονδίας COMMISSION DE LA JEUNESSE με τετραετή θητεία 1993-1997 και τη συμμετοχή της σε σημαντικές συναντήσεις της Παγκόσμιας Επιτροπής Νεότητας Ε.Σ. Σημαντική υπήρξε επίσης η διοργάνωση του 12^{ου} Πανευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεότητας στην Αθήνα (15-20 Οκτωβρίου 1994) από τη Νεότητα Ε.Ε.Σ., καθώς και η διοργάνωση διεθνών διαγωνισμών λογοτεχνίας, λευκωμάτων, ζωγραφικής κ.α. (<http://www.redcross.gr/default.asp?pid=64&la=1>).

Τομείς προσφοράς των εκπαιδευμένων Ενήλικων Εθελοντών

Στη συγκεκριμένη εργασία εξετάστηκε το έργο των προαναφερθέντων τομέων του Ε.Ε.Σ. μέσα από τις επίσημες ιστοσελίδες του στο διαδίκτυο, οι οποίες παρέχουν στοιχεία έγκυρα και επικαιροποιημένα, όπως αυτό επισημάνθηκε σε προσωπική ενημέρωση από τον τομέα των Σαμαρειτών, καθώς οι έντυπες εκδόσεις του Ε.Ε.Σ. είναι εξαιρετικά περιορισμένες και αναφέρονται αποσπασματικά στο έργο του. Έτσι, μέσα από την επισκόπηση της δικτυογραφίας, προκύπτουν οι παρακάτω τομείς προσφοράς του Ε.Ε.Σ. : 1. Επείγουσα Ιατρική, 2. Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, 3. Ναυαγοσωστική, 4. Πρόνοια, 5. Έρευνα και διάσωση, 6. Πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών - Αειφόρο περιβάλλον, 7. Πολιτισμός και αθλητισμός, 8. Διεθνείς σχέσεις.

Από την παραπάνω διαίρεση προκύπτει ότι οι τρεις πρώτοι τομείς θα μπορούσαν να συγχωνευθούν στην ευρύτερη εννοιολογική ομάδα της Υγείας. Συγκεκριμένα έχουμε τους παρακάτω τομείς προσφοράς των Ενήλικων Εθελοντών. Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει πόσα από τα τέσσερα εθελοντικά τμήματα του Ε.Ε.Σ. αντιστοιχούν σε κάθε τομέα προσφοράς, καθώς επίσης και τα ποσοστά συμμετοχής των τεσσάρων εθελοντικών τμημάτων στους έξι παρακάτω τομείς προσφοράς, έχοντας λάβει υπόψη τις επικαλύψεις (όλα τα τμήματα συνδέονται με πολλούς τομείς προσφοράς).

ΤΟΜΕΙΣ - ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΕΣ (%)
1.Υγεία	3	30
2.Πρόνοια	2	20
3.Έρευνα και Διάσωση	1	10
4. Περιβάλλον	2	20
5.Πολιτισμόςκαι Αθλητισμός	1	10
6. Διεθνείς Σχέσεις	1	10
Σύνολο	10	100

ΣΥΝΔΕΣΗ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ Ε.Ε.Σ.

Η δεκαετία του '90 αναδεικνύει την έννοια της αειφορίας. Ετυμολογικά προέρχεται από το αεί + φέρω και ενσωματώνει την έννοια του περιβάλλοντος, της κοινωνίας, της οικονομίας και της ανάπτυξης (Φλογαΐτη, 2006). Επιχειρεί μάλιστα να

αποδεσμεύσει την τελευταία από τα ασφυκτικά πλαίσια της οικονομίας και να τη συνδέσει με την κοινωνία. Η αειφορία δεν καυτηριάζει μόνο τα προβλήματα του περιβάλλοντος, αλλά αναζητά ένα μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης που θα εξασφαλίζει ένα βιώσιμο μέλλον για όλους, ώστε να μην υπονομεύονται οι πόροι του πλανήτη, δικαιώνοντας με αυτόν τον τρόπο τα αιτήματα του περιβαλλοντικού κινήματος (Ευθυμίου & Μοδινός, 2003).

Ο ορισμός της αειφόρου ανάπτυξης δεν είναι εύκολος και έχουν γίνει πολλές απόπειρες να αποδοθεί η έννοιά της. Ο πιο διαδεδομένος ορισμός είναι αυτός που διατυπώθηκε στην Έκθεση Μπρούτλαντ: «Η ανάπτυξη είναι αειφόρος, όταν ικανοποιεί τις σύγχρονες ανάγκες χωρίς να μειώνει τις δυνατότητες των μελλοντικών γενιών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες» (WCED, 1987, σ.43). Εξίσου αποδεκτός είναι και αυτός που διατυπώθηκε από: IUCN, UNEP και WWF (1991, σ.8): « Η ανάπτυξη είναι αειφόρος, όταν βελτιώνει την ποιότητα ζωής στο πλαίσιο των ορίων που θέτει η φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων που υποστηρίζουν τη ζωή».

Όπως προκύπτει από τους ορισμούς, οι πυλώνες πάνω στους οποίους στηρίζεται η αειφόρος ανάπτυξη είναι η οικονομία, η κοινωνία και το περιβάλλον (Λιαράκου & Φλογαίτη, 2007). Τα παραπάνω στοιχεία στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης υιοθετούν μια σχέση συνεργασίας και αρμονίας και όχι μια ανταγωνιστική σχέση. Συνεπώς, όπως σε κάθε οργανωμένο σύνολο, έτσι και στην εθελοντική οργάνωση του Ε.Ε.Σ. υπάρχει αρμονική συνύπαρξη και λειτουργία αυτών των τριών πυλώνων, αποδεικνύοντας ότι αυτή η μορφή ανάπτυξης που δεν εστιάζει αποκλειστικά στα αριθμητικά δεδομένα δεν είναι μια ουτοπική θεωρία, αλλά μια απτή πραγματικότητα που στοχεύει τόσο στην ευημερία των αριθμών όσο και στην ευημερία των ανθρώπων.

Η σύνδεση των τομέων προσφοράς του Ε.Ε.Σ. με τους πυλώνες της αειφορίας

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει πόσοι από τους έξι τομείς προσφοράς (όπως παρουσιάζονται στον προηγούμενο πίνακα) αντιστοιχούν σε καθέναν από τους τρεις πυλώνες της αειφόρου ανάπτυξης, καθώς επίσης και τα ποσοστά συμμετοχής των τομέων προσφοράς του Ε.Ε.Σ. στους πυλώνες της αειφόρου ανάπτυξης, έχοντας λάβει υπόψη τις επικαλύψεις.

ΠΥΛΩΝΕΣ	ΣΥΧΝΟΤΗΤΕΣ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΕΣ (%)
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	6	40
ΚΟΙΝΩΝΙΑ	6	40
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	3	20
ΣΥΝΟΛΟ	15	100

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την εξέταση της εκπαίδευσης των Ενήλικων Εθελοντών του Ε.Ε.Σ. προκύπτουν συγκεκριμένα συμπεράσματα για τους τομείς της προσφοράς τους και για τη συμβολή τους στην αειφόρο ανάπτυξη της κοινωνίας. Πρώτα από όλα, από την ανάλυση των στοιχείων φαίνεται ότι η υγεία είναι ο βασικός τομέας δραστηριότητάς τους. Η υγεία, μαζί με την πρόνοια, συγκεντρώνουν το 50% του έργου τους. Αυτό σημαίνει ότι το είδος της εκπαίδευσης που λαμβάνουν συνδέεται

κυρίως με τα αντικείμενα της επείγουσας ιατρικής, της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, της ναυαγοσωστικής και των κοινωνικών υπηρεσιών. Μικρά παιδιά, ηλικιωμένοι, ανήμποροι, κοινωνικά αποκλεισμένοι και οικονομικά αδύναμοι βρίσκονται στο κέντρο του ενδιαφέροντος των εθελοντών. Οι τελευταίοι μάλιστα συνεργάζονται με ορφανοτροφεία, γηροκομεία, άσυλα και άλλα ιδρύματα στην προσπάθεια τους να είναι πιο αποτελεσματικοί και χρήσιμοι. Στο πλευρό τους είναι και τα σώματα ασφαλείας της χώρας τόσο σε περίοδο ειρήνης όσο και σε περίοδο πολέμου.

Σημαντικό είναι το έργο τους και στον τομέα του περιβάλλοντος. Η πιστοποιημένη τους εκπαίδευση τους βοηθά, ώστε να στηρίζουν το έργο των αρμόδιων κρατικών φορέων σε θέματα πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών καταστροφών. Παράλληλα με τις δράσεις, επιδεικνύουν έργο και στο πεδίο της ευαισθητοποίησης σε περιβαλλοντικά ζητήματα. Σεμινάρια, ημερίδες και συνεργασίες με άλλους συλλόγους και φορείς αποδεικνύουν τη σταθερή επιδίωξή τους να προστατεύουν το περιβάλλον, τόσο από τις φυσικές όσο και από τις τεχνολογικές καταστροφές. Σε αυτές τις δύσκολες περιστάσεις, οι Σαμαρείτες του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού επιδίδονται με αυτοθυσία στην έρευνα και διάσωση συνανθρώπων μας που βρίσκονται σε μεγάλο κίνδυνο, εξαιτίας ακραίων φυσικών φαινομένων ή καταστροφών που οφείλονται σε ανθρώπινα αίτια. Οι δύο προαναφερθέντες τομείς συγκεντρώνουν το υψηλό ποσοστό του 30% της συνολικής τους προσφοράς.

Εκτός των άλλων, οι ενήλικοι εκπαιδευμένοι Εθελοντές στρέφουν το ενδιαφέρον τους στις πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες. Η ίδρυση πολιτιστικών κέντρων, η έκδοση και κυκλοφορία εντύπων, καθώς και η διοργάνωση εκδηλώσεων και εκδρομών είναι μερικά μόνο παραδείγματα που επιβεβαιώνουν τη δυναμική παρουσία τους και σε αυτές τις εκφάνσεις του κοινωνικού βίου. Είναι λογικό βέβαια το ποσοστό συμμετοχής τους σε αυτά να αγγίζει μόλις το 10%, αφού, όπως έχει ήδη διατυπωθεί, η παρουσία τους συνδέεται κυρίως με το χώρο της υγείας και της πρόνοιας. Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση της προσφοράς τους, θα πρέπει να αναφερθούν και οι διεθνείς σχέσεις αυτής της οργάνωσης. Η ανταλλαγή εμπειριών, γνώσεων και απόψεων με εθελοντές εκτός Ελλάδας διευρύνει τους ορίζοντες τους. Ειδικά σε θέματα εκπαίδευσης, η συνεργασία είναι δεδομένη και χρήσιμη.

Μετά από αντιστοίχιση των παραπάνω τομέων με τους πυλώνες της αειφόρου ανάπτυξης, προκύπτει από τα ποσοστά το συμπέρασμα ότι όση ανακούφιση προσφέρουν οι εκπαιδευμένοι εθελοντές στα μέλη της κοινωνίας που χρήζουν αρωγής, τόση ενίσχυση παρέχουν και στην οικονομία του συνόλου της κοινωνίας. Η φροντίδα τους για την υγεία των ανθρώπων μειώνει τον κίνδυνο για απώλεια ζώων και περιορίζει την έκταση ιατρικών περιστατικών, που χωρίς τον εθελοντισμό τους θα απαιτούσαν μεγαλύτερη και ακριβότερη παρέμβαση των ιατρών.

Επιπλέον, με τη στρατηγική πρόληψης των φυσικών καταστροφών, εξοικονομούνται πόροι του περιβάλλοντος, οι οποίοι είναι απαραίτητοι για την ανάπτυξη της οικονομίας (παράδειγμα αποτελεί ο τομέας του τουρισμού). Η στήριξη στον πολιτισμό και στον αθλητισμό συνιστά μια επένδυση που αποβλέπει στην αναγνώριση και καταξίωση της χώρας μας, κατακτήσεις που επηρεάζουν και την οικονομία της. Χρήσιμο εργαλείο για την επίτευξη όλων των παραπάνω στόχων είναι οι διεθνείς σχέσεις. Η παρουσία και η συνεργασία Ελλήνων εκπαιδευμένων Εθελοντών σχηματίζει την εικόνα μιας αξιόπιστης χώρας ενεργών πολιτών, μιας

σταθερής και υγιούς δημοκρατίας, στα πλαίσια της οποίας μπορεί να αναπτυχθεί και ένα σταθερό οικονομικό περιβάλλον. Παράλληλα, αξίζει να αναφερθεί ότι κάποιοι τομείς δράσης των Εθελοντών συνδέονται αμιγώς με το περιβάλλον. Είναι λογικό το ποσοστό του περιβάλλοντος να είναι μικρότερο, αφού η οργάνωση δίνει μεγαλύτερη έμφαση στην υγεία και στην πρόνοια.

Καθίσταται επομένως σαφές ότι η δράση του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού στηρίζει την αειφόρο ανάπτυξη, συμφιλώνοντας και συμβιβάζοντας τις έννοιες της κοινωνίας, της οικονομίας και του περιβάλλοντος και καταρρίπτει τις θεωρίες αυτών που τις θέλουν να λειτουργούν σε ανταγωνιστικό πλαίσιο. Η αλληλοβοήθεια, που συνιστά μια από τις προϋποθέσεις της ενεργού πολιτιότητας, ενισχύει την κοινωνική συνοχή, εξορθολογίζει τα οικονομικά δεδομένα του συνόλου και παράλληλα σέβεται το περιβάλλον.

Συνεπώς είναι κατανοητό ότι μέσα από αυτές τις διαδικασίες δια βίου μάθησης και εκπαίδευσης ενηλίκων διαμορφώνονται ενεργοί πολίτες με περιβαλλοντικό ήθος και αίσθηση περιβαλλοντικής ευθύνης. Πολίτες ενδυναμωμένοι με αξίες, ώστε να μετασχηματισθεί η σκέψη και η πρακτική τους προς τη διαμόρφωση νέων σχέσεων μεταξύ κοινωνίας και φύσης με την υιοθέτηση βιώσιμων συμπεριφορών και τρόπου ζωής.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Ευθυμιάδης, Η. & Μοδινός, Μ. (2003). *Οι Δρόμοι της Αειφορίας Περιβάλλον-Εργασία-Επιχειρηματικότητα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Λιαράκου, Γ. & Φλογαΐτη, Ε. (2007). *Από την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στην Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη, Προβληματισμοί, τάσεις και προτάσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Νήσος.

Φλογαΐτη, Ε. (2006). *Εκπαίδευση για το περιβάλλον και την αειφορία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Ξενόγλωσση

Council of the European Union “Council Conclusions on the role of voluntary activities in sport in promoting active citizenship”, 20.12.2011, (2011/C 372/06).

European Commission, Com (2001) 678 Στο: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=list&coteId=1&year=2001&number=678&language=EN> (προσπελάστηκε στις 8/2/2014).

Rogers, A., (2005). «Δια βίου Μάθηση στις μέρες μας. Θέματα και Προκλήσεις». Στα Πρακτικά του 1ου Συνεδρίου της Επιστημονικής Ένωσης Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Μεταίχμιο. Αθήνα.

World Commission on Environment and Development (WCED) (1987). *Our Common Future*. Oxford: Oxford University Press

Ηλεκτρονική

<http://www.redcross.gr/default.asp?pid=7&la=1>

<http://www.redcross.gr/default.asp?pid=10&la=1>

<http://www.redcross.gr/default.asp?pid=11&la=1>

<http://www.samarites.gr>

<http://www.redcross.gr/default.asp?pid=13&la=1>

<http://www.redcross.gr/default.asp?pid=64&la=1>